

El futur de l'Estatut català s'emboira

Tot just ara el debat de la reforma estatutària de Catalunya arriba al moll de l'os: el sistema de finançament i les competències del futur text. I és ara, doncs, quan ja han començat a sentir-se les primeres veus que, des de Madrid, volen fixar uns límits a una reforma que compta amb la promesa electoral de Rodríguez Zapatero de respectar el text que surti del Parlament català.

En un dels actes de la recta final de la campanya pel referèndum del Tractat constitucional, el president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, va reforçar a Cornellà de Llobregat el sentit de la promesa electoral de respectar l'Estatut que surti del Parlament de Catalunya, amb la frase que n'hi haurà un de nou i "a la primera". I és que calia un reforç del compromís electoral, ja que les declaracions d'alguns dels seus ministres han obert seriosos dubtes a Catalunya sobre si complirà la seva paraula o no. Així, com en l'estratègia del policia bo i el policia dolent, Rodríguez Zapatero intentava suavitzar els efectes de les declaracions del ministre d'Administracions Públiques, Jordi Sevilla. El ministre va deixar clar que cap reforma estatutària pot comportar tocar lleis orgàniques, va tancar la porta a cap reforma del sistema de finançament i no va deixar marge per a la bilateralitat en les relacions entre el Govern espanyol i el català. Sevilla tirava així una galleda d'aigua freda als seus companys catalans del PSC i al Govern tripartit.

Les balances fiscals. De fet, les alarmes es van començar a disparar seriosament a Madrid quan l'executiu català va fer públic un estudi encarregat a un grup d'experts per determinar el dèficit fiscal de Catalunya. En la conclusió, els experts consideraven que la mitjana del dèficit fiscal, entre el 1986 i el 2001, era del 7,7% respecte del PIB català. D'aquesta manera, es podia parlar

d'un dèficit estructural, permanent al llarg dels anys.

Aquestes xifres no han estat contrastades per l'executiu espanyol, però sí contestades. Zapatero va parlar d'errors en els números, el ministre d'Economia, Pedro Solbes, de la relativitat de les metodologies, i el ministre Sevilla, que no es podia parlar de balances fiscals.

I és que les dades referides a les balances fiscals de l'estat espanyol sembla que continuen sent un tabú. De fet, poden esdevenir l'element clau en la negociació d'un nou sistema de finançament. L'executiu català, així com els grups parlamentaris de CiU i ERC al Congrés, ha demanat la publicació d'aquestes dades.

És en aquest punt on comencen a pre-figurar-se alguns dels esculls on pot topar el procés d'aprovació del nou Estatut català. La publicació de les balances fiscals implica, de fet, el reconeixement públic de l'estat del dèficit fiscal català. O, dit d'una altra manera, trenca els arguments que parlen de la insolidaritat de les reivindicacions catalanes en matèria de finançament. Ara per ara, sembla que l'executiu de Rodríguez Zapatero no està disposat a trencar la tradició dels successius governs espanyols d'ocultar aquestes dades econòmiques –que altres estats publiquen regularment–, que són clau per justificar a Espanya un nou sistema de finançament per a Catalunya. Així doncs, l'opacitat de l'estudi no fa altra cosa que reforçar les tesis dels sectors de l'executiu estatal que no volen ni sentir a parlar de reforma del sistema

fiscal a Catalunya, o que, com a molt, només acceptarien una reforma global, consensuada amb totes les autonomies.

Dit això, CiU, ERC i també ICV han dit en més d'una ocasió que no té sentit parlar de reforma de l'Estatut si no s'acompanya d'una millora del sistema de finançament. Fins i tot, convergents i republicans han deixat clar que no hi haurà un nou Estatut si no es resol el problema del finançament català. Fonts properes a la direcció de CiU afirmen que no donaran suport al nou text estatutari si no inclou un sistema de finançament similar al que han proposat, és a dir, en el qual Catalunya recaptaria tots els impostos i transferiria a l'estat una quantitat en concepte dels serveis que presta l'administració espanyola. Aquesta fórmula, semblant a la que tenen les comunitats autònomes de règim foral (País Basc i Navarra) i que coincideix amb la que tradicionalment havia reivindicat en solitari ERC, topa amb les previsions del Govern espanyol, que no té cap voluntat —o si més no així ho han deixat clar ministres com Jordi Sevilla o Pedro Solbes— d'acceptar una reforma fiscal d'aquesta índole.

L'estratègia del PPC. Fins i tot el PP de Catalunya veu clar que el principal escull per al nou Estatut és el sistema de finançament. Els populars catalans, que en un inici s'havien plantejat no participar en la redacció del nou estatut, ara estan seguint una estratègia encaminada a evitar convertir-se en el fre de qualsevol reforma. Fins i tot la setmana passada el PPC va presentar el seu model de reforma fiscal en el qual reconeixia la necessitat de reduir el dèficit fiscal català. El PPC opta per una estratègia de moderació, que el pot acostar a un determinat electorat de centredreta regionalista, que també sortiria beneficiat d'una millora del sistema de finançament. A més a més, si finalment arribés un projecte de nou Estatut de Catalunya a les Corts de Madrid, sap que col·locaria en una situació delicada el PSOE, presoner, per dir-ho d'alguna manera, de la promesa electoral de Zapatero.

Entre el PP i el tripartit. Les declaracions del ministre Sevilla, que anaven

José Luis Rodríguez Zapatero (president espanyol) i Jordi Sevilla (ministre d'Administracions Públiques). Els dos administren les incerteses que generen les propostes del nou Estatut català.

en el sentit de plantejar els límits de la reforma de l'Estatut català, responen a la inquietud d'amplis sectors del PSOE que veuen que els arguments utilitzats per aturar el pla Ibarretxe a Madrid no servirien per a aturar el projecte del Parlament català, si finalment s'aproves. L'estatut català compliria amb un "ampli consens polític i social" i es faria "des de la constitucionalitat". De manera que el PSOE pressiona els seus socis catalans, el PSC, per aconseguir reduir les expectatives creades a partir del pacte del Tinell i dels treballs iniciats per la ponència parlamentària que redacta l'Estatut.

D'altra banda, la proposta del nou Estatut dependrà també de la capacitat del PSC per aguantar les pressions de Madrid, ja que si els socialistes catalans cedeixen i intenten rebaixar les expectati-

ves creades, poden topar amb el rebuig de CiU —que des de l'oposició no es pot permetre de donar suport a un text poc ambiciós—, i dels propis socis de Govern, ERC i ICV.

En un segon moment, si finalment el PSC aconsegueix vèncer les pressions dels seus correligionaris de Madrid i arriba una proposta al Congrés espanyol de nou Estatut català, el PSOE hauria de triar una opció: o mantenir la promesa electoral de respectar el text que surti de Catalunya i donar-li suport, o rebutjar el text (amb la qual cosa no compliria la seva paraula), amb el suport del PP. I si es dóna aquesta opció, de nou serà el PSC qui hi tindrà molt a dir, ja que de la seva resposta dependria el futur del tripartit.

Enric Rimbau